

Turen over Markhus gardene

Klokkaren, Markhus, Haugen, Bråtet, Sahaugen, Hauane

Oppå på Markhus er det tre tun hvor alle er bosatte. Bråtet, Klokkaren og Markhus. Besto kom fra Bråtet.

Kort historie om stedene turen går til

Gården Markhus og det opphavlege Markhus ligger 200 m over havet. Gården ble delt i fire bruk og fire plasser i 1836 og det vokste frem et lite bygdesenter her inne. Den gamle hovedveien opp til gårdene og ungdomshuset starter ved den gamle butikken. Når du følger elven opp gamleveien vil du se murene etter det gamle ungdomshuset som ble satt opp rundt 1920, og var i bruk til over 1060 tallet. Her var det duket for mang en dans og fest.

Første gården du kommer til er Klokkaren. Jon Arne Markhus driver i dag med geitehold og har et moderne anlegg på gården for melking og produksjon av geitost. Legg spesielt merke til den usedvanlig flotte prydhagen rundt våningshuset på gården, som mor til Jon Arne, Kari har opparbeidet.

Litt høyere opp ligger Markhus gård. Det er fra denne gården både besta og besten stammer. Besta og Besten var firmenninger. Bestens linje fra denne gården er som følger: Gården kom til Markhus da Mats Ådnesson Eljarvik kjøpte den del av gården som var eid av andre bønder (bondegodset). Sønnen Johannes Matsson Markhus kjøpte i 1758 den delen som Klosteret på Halsnøy eide og da var gården sjøleid. Sønnen Ørjan drev gården frem til 1802. Da overtok sønnen Johannes Ørjansson Markhus. Denne Johannes var olderfar til Besten og var også den som delte gården etter at kona Gjertrud døde i 1815. Han giftet seg opp igjen med Eli Nilsdotter fra Skromme og fikk to sønner, Nils og Gunnar. Nils

er bestefaren til Besten og fikk bygslet grunn på Havn. Hans Sønn Johannes ble gift med Anna og barn nummer 7 av 9 var Besten. Anna bodde i mange år på det rommet som i dag er John-Inge og Enny sitt soverom. Far til besten var sjømann og var med da Folgefonden forliste i 1908. Etter denne hendelsen ble han helt ufør. Bl.a. måtte han amputere ett ben. Det er bilde av han i stua.

Siste fastboende Markhus bonde her var Åge Markhus (postmannen). Etter at kona hans døde er gården blitt solgt til et ektepar fra Odda. De bor her i dag.

Det har ligget et lite bruk ved siden av Markhus som heter Haugen. Gården ble drevet fram til 1970 årene. Fra denne gården stammer Amanda som er gift med Ivar Gravdahl. Huset de bor i "Breidablikk" er skilt ut fra Haugen.

Litt nedenfor Markhus gården ligger Bråtet. Det var her Besta kom fra. Foreldrene hennes het Ingebrigt og Ingrid og kjøpte gården tidlig på 1890 tallet.

Når du går veien fra Bråtet kan du komme til Hagen. Du går da nedover lia rett etter den øverste svingen. På dette bruket bodde først bror til den Johannes som delte hovedgården. Tor Ørjansson Markhus som var gift med Borgela. Historien rundt denne familien er tragisk. For interesserte kan de lese Skåneviksoga på side 624 og 625.

Fra Hagen kan du gå stien ned til Kåpardalen.

På Saghaugen bygslet Tolleiv Ørjansson Markhus. Han var bror til Tor på Hagen og Johannes på hovedbruket. Tolleiv kom til Saghaugen i 1810. Han døde 40 år gammel og etterlot seg 3 barn. Den ene var Tolleiv som tok over plassen i 1840. Tolleiv var gift med Ragnela. Hun var litt av en kjempe og bar en steinhelle på 106 kilo opp fra sjøen. Den hellen kan du fortsatt se på Saghaugen. De fikk et barn; Ingrid. Ingrid fikk 8 barn og barn nummer 2 var foreldrene til besta, Ingrid som giftet seg med Ingebrigt. Det var disse som kjøpte Bråtet etter at den forrige familien reiste til Amerika.

Timer

1 time

Lett/middels/tung løype

Lett tur

500 meter